

L'horror

He llegit amb avidesa i commoció l'última novel·la de Martin Amis, La zona d'interès (Anagrama), una obra que retrata l'horror dels camps d'extermini des d'una perspectiva, si més no, peculiar. Com a lector, l'he trobat excel·lent. Com a ésser humà, absolutament inquietant. Hi ha qui l'ha qualificat de "comèdia brutal". A diferència d'obres com les de Primo Levi o del nostre Amat-Piniella, que fan literatura a partir de la pròpia experiència com a víctimes de la barbàrie nazi, a La zona d'interès la trama se centra, sobretot, en la vida quotidiana dels botxins d'Auschwitz: esdeveniments socials, flirtejos, converses educades, debats sobre teories estrafolàries (com la teoria del gel còsmic, segons la qual els aris no procedeixen dels simis, sinó dels qui vivien en el continent enfonsat dels atlans), o estrès laboral dels comandaments. Tot pren un nou significat pel fet de produir-se a poques passes de l'horror més inhumà. Un horror que treu el cap, aquí i allà de la novel·la, com les extremitats dels cadàvers ("residus naturals") que, accidentalment, guaiten quan es desfà la part de la lona d'un camió just en el moment que arriba un tren amb 100 ancians i nens jueus a qui es vol fer creure que els espera una dutxa, un llit tou i un bon àpat. És esborronador, per exemple, l'atabalament dels oficials nazis que no saben com desfer-se de la quantitat dels cossos que genera a diari el camp; o la fortor que, per més que intentin recrear un espai de convivència sofisticada per compartir amb les famílies, ho envaeix tot. Algunes escenes mostrarien un patetisme ridícul, fins i tot còmic, si no fos per les monstruositats que sabem que cometien els protagonistes, com Paul Doll, el comandant del camp, que, veient l'alçària dels talons de la seva dona, corre a posar-se pàgines d'un llibre a la sola de les seves botes, per no semblar més baix que ella.

"Sota el nacionalsocialisme et miraves al mirall i t'hi veies l'ànima -diu el personatge Golo Thomsen, nebot del jerarca nazi Martin Boorman?. Et descobries. Tots vam descobrir, o vam revelar, indefensos, qui érem". Pell de gallina!